

Stijn Smulders – is medewerker van Rechtbank 's-Hertogenbosch en redactielid van dit blad.

De eeuwige twijfel: Liberiaan of Ligeriaan?

Tussen 1989 en 1997 woedde in Liberia een gewapende strijd, die uiteindelijk in het voordeel van Charles Taylor en zijn National Patriotic Front of Liberia (NPFL) werd beslecht. Vanwege die burgeroorlog kwamen asielzoekers uit Liberia van 27 september 1996 tot 27 maart 1998 in Nederland sowieso in aanmerking voor categoriale bescherming. Zij kregen een voorwaardelijke vergunning tot verblijf (vvtv). Dit beleid had als ongewenst neveneffect dat er ook Afrikaanse asielzoekers waren die zich voordeden als Libërianen, maar wier wiegje elders op dat continent had gestaan.

Een van de eerste zaken die ik als secretaris bij de rechtbank voor een rechter instrueerde, ging hierover. De IND geloofde de gestelde Liberiaanse nationaliteit niet. Tijdens een eerste gehoor waren de vreemdeling tal van herkomstvragen gesteld. Die varieerden van het beschrijven van herkenningspunten in de hoofdstad Monrovia tot het tekenen van de vlag. Ik weet niet meer of in het verslag stond dat hij de gehoorambtenaar had begroet met de typische Liberiaanse handdruk. Dat is een conventionele pre-corona handdruk, eindigend met een druk op de toppen van elkaars vingers, om zo een 'klik'-geluid te maken. De IND was daar alert op.

De IND stelde ongemotiveerd dat enkele vragen foutief waren beantwoord. Aan de hand van de Lonely Planet-gids heb ik toen de antwoorden van de vreemdeling gecheckt. Nagenoeg foutloos. Slechts enkele woorden van het Liberiaanse volkslied waren verhaspeld. Verder had hij gezegd dat de Amerikaanse dollar het wettig betaalmiddel was in Liberia, terwijl dat officieel de Liberiaanse dollar is. Dat was niet eens zo onjuist, omdat vanwege de burgeroorlog in feite alleen nog Amerikaanse dollars werden geaccepteerd.

Wat zwaar in zijn nadeel woog was dat hij tijdens het nader gehoor – toen hem bij

aanvang wederom een herkomstvraag werd gesteld – was opgestapt, omdat hij er schoon genoeg van had. Dit voedde de twijfel bij de IND. Bovendien kon niet meer worden vastgesteld of hij voor de sterkere vluchtelingenstatus in aanmerking kwam. Zijn asielmotieven had hij immers nooit naar voren gebracht.

Is het niet voorstelbaar dat iemand tijdens een gehoor opstapt omdat hij er genoeg van heeft dat hij steeds over hetzelfde wordt doorgezaagd?

Zijn beroep werd ongegrond verklaard. Ofschoon de uitspraak juridisch gezien houdbaar was, knaagde bij mij de twijfel. De man was zeer gedetailleerd geweest in de beantwoording van de herkomstvragen, die niet eenvoudig uit het hoofd te leren zijn. En was het menselijkerwijs niet voorstelbaar dat iemand er op een gegeven moment genoeg van heeft als hij steeds over hetzelfde wordt doorgezaagd?

In 1998 werd het vvtv-beleid voor Liberiaanse asielzoekers afgeschaft. In datzelfde jaar zag ik op de kamer van een collega een dossier liggen met daarop de naam van de bewuste man. Desgevraagd liet zij mij weten dat de IND hem wilde uitzetten naar Liberia! Aanvankelijk zag ik hierin alsnog een bevestiging voor zijn gestelde nationaliteit. Pas later realiseerde ik mij dat de IND zich in het kader van de uitzetting allereerst had gericht op de nationaliteit die de man zelf had opgegeven. Het zei op zichzelf nog niets. Mijn twijfel bleef, zeker nadat ik er veel later achter kwam dat men in 2006 nogmaals had geprobeerd om hem naar Liberia te verwijderen.

Hoe het de man verder is vergaan en waar hij thans verblijft, is mij helaas onbekend. Nu ik aan hem denk lijkt het mij geen gek idee om het Wilhelmus goed in te gaan studeren. Je weet het maar nooit in deze wereld.

In 2022 schrijven mensen die werken in het migratierecht een column over de zaak die hen altijd bij zal blijven.